

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

Terveyden edistäminen Kymenlaakson sairaanhoidopiirissä

STES verkostotapaaminen
Kotka, 13.11.2009

Päivi Tiihonen
terveyden edistämisen koordinaattori, TtM
Terveyden edistämisen yksikkö
Kymenlaakson sairaanhoidopiiri
paivi.tiihonen@kymshp.fi
p. 044 223 1999

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

TERVEYDEN EDISTÄMISEN YKSIKÖN TEHTÄVÄT

- Terveyden edistämisen sisällyttäminen ja kehittäminen erikoissairaanhoidon hoitoprosesseissa
- Alueen väestön terveyteen ja terveyskäyttäytymiseen liittyvän tiedon kokoaminen
- Terveyden edistämiseen liittyvien koulutusten järjestäminen ammattihenkilöstölle
- Terveyden edistämiseen liittyvän ohjausmateriaalin arviointi, tilaaminen keskitetysti ja välittäminen yksiköille
- Suomen terveyttä edistävät sairaalat - ja Health promotion hospitals -verkoston toimintaan osallistuminen
- Maakunnallisen terveyden edistämisen yhteistyöverkoston kokoaminen ja ylläpitäminen
- Terveyden edistämisen asiantuntijatuken tarjoaminen alueen toimijoille
- Terveyden edistämisen toimintamallien ja toimintaohjelmien jalkauttaminen maakuntaan
- Toimiminen valtakunnallisessa alueellisten terveyden edistämistoimijoiden yhteistyöverkostossa

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEET

- Terveyden edistämisen yhdyshenkilöverkosto:
  - yhdyshenkilöt toimivat oman hoitoyksikkönsä terveyden edistämisen asiantuntijoina ja kehittäjinä
  - yhteiset tapaamiset 1-2 x /vuosi, koulutuksia 1-2x/vuosi
- Laaturyhmä ottanut terveyden edistämisessä ohjausryhmän roolin
- Suomen terveyttä edistävät sairaalat ry:n jäsenyys (alueena)
- Savuton kuntayhtymä – toimintaohjelman täytäntöönpano
- Systemaattisesti kaikkien uusien potilaiden elämäntapojen kartoittaminen
  - alkoholi (audit) ja tupakka, kirjataan lähitulevaisuudessa Efficaan mittaritietona
  - tehtävänä elämäntapamuutosprosessin käynnistäminen ja jatkossa tuen saannin varmistaminen
- Yksiköiden yleisimpiin sairauksiin ja niiden hoitoon sekä yleisesti elintapoihin liittyvän materiaalin esillä olo hoitoyksiköiden auloissa potilaille ja vierailijoille
- Potilaan elämäntapaohjauksen kehittäminen vuonna 2010

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

Maakunnallinen terveyden edistämisen yhteistyöverkosto

Päivi Tiihonen
terveyden edistämisen koordinaattori
Terveyden edistämisen yksikkö
Kymenlaakson sairaanhoitopiiri
paivi.tiihonen@kymshp.fi
p. 044 223 1999

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

YHTEISTYÖVERKOSTON TEHTÄVÄNÄ:

- Kuntien lakisääteisen terveyden edistämistyön tukeminen ja terveyden edistämisen alueellinen tehostaminen:
  - Sektorirajat ylittävän yhteistyön laajentaminen ja lujittaminen (kaikki maakunnan toimijat mukaan omaan toimintaan sopivalla tavalla)
  - Viestinnällinen vaikuttaminen väestön terveysvalintoihin
  - Terveyden edistämistoimijoiden ammattitaidon vahvistaminen
- Kymenlaaksolaisen väestön terveyden, toiminta- ja työkyvyn lisääminen, sairauksien ennaltaehkäisy sekä eri väestöryhmien ja alueiden välisten terveyserojen kaventaminen
- Kymenlaakson maakunnan elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn lisääminen

Terveyden edistämisen yhteistyöverkosto

Mie ja Sie

Kymenlaakson maakunnassa

TERVEYDEN EDISTÄMISEN OHJAUSRYHMÄ

- Alueen terveyden edistämisen linjaaminen (toimenpideohjelma)
- Edustajat: kunnat, sairaanhoitopiiri, järjestöt, elinkeinoelämä, Kyamk, maakuntaliitto

ALUEEN PÄÄTTÄJÄT

- Hyväksyvät terveyden edistämisen linjaukset toimenpiteitä varten
- kuntapäätäjät, shp hallitus, jne.

TERVEYDEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄ

- TE-toimenpidesuunnitelman laatiminen ja jalkauttaminen maakuntaan
- Edustajat: kunnat, shp, järjestöt, Kyamk, maakuntaliitto

MUUT ALUEEN TOIMIJAT:

- Järjestöt,
- Yritykset,
- Oppilaitokset,
- Media,
- Työvoimatoimistot
- Seurakunnat,
- jne.

KUNTAKOHTAISET TERVEYDEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄT

- Oman kuntakohtaisen TE-suunnitelman laatiminen ja sen jalkauttaminen kunnan kaikkien sektoreiden käytännön työhön
- **Edustajat eri hallinnonaloilta!**

TERVEYDEN EDISTÄMISEN YKSIKKÖ

- Suunnitelman jalkauttaminen erikoissairaanhoidon

VÄESTÖ

- ihmiset tiedostavat omien elintapojensa ja valintojensa vaikutuksen terveyteensä
→ oma vastuu lisääntyy
- Terveyden, toiminta- ja työkyvyn paraneminen, terveyserojen kaventuminen

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

TERVEYDEN EDISTÄMISEN OHJAUSRYHMÄ

Kouvola

Asta Saario, terveydenhuollon palvelujohtaja

Kati Myllymäki, johtava ylilääkäri

Tuija Palin-Palokas, ylihammaslääkäri

Kotka

Riitta Johannala-Kemppainen, ylihoitaja, varapj.

Hamina

Päivi Mattila, va. perusturvajohtaja

Miehikkälä-Virolahti

Leila Tylli, palvelujohtaja

Pyhtää

Terttu Franssila, sosiaali- ja terveystoimintajohtaja

Kymenlaakson Liitto

Ulla Silmäri, hallintopäällikkö

Järjestöt

Pirkko Haikara (Suomen CP-liitto ry)

Marja-Sisko Luode (Kymenlaakson liikunta ry)

Cursor Oy

Petri Tolmunen, toimialapäällikkö

Kymenlaakson amk

Seija Aalto, toimialajohtaja

Kymenlaakson shp

Ermo Haavisto, johtajaylilääkäri, pj.

Arja Narinen, johtajaylihoitaja

Päivi Tiihonen, te-koordinaattori, siht.

TERVEYDEN EDISTÄMISEN OHJAUSRYHMÄN TEHTÄVÄT

- Laatii terveyden edistämisen toimenpideohjelman (terveyden edistämisen painoalueet, niihin kohdistuvat toimenpiteet ja arviointimenetelmät) terveyden edistämisen työryhmän esityksen pohjalta neljäksi vuodeksi kerrallaan
- Saattaa toimenpideohjelman alueen päättäjien (kunnat, shp, kolmassektori, elinkeinoelämä) hyväksyttäväksi toimenpiteitä varten
- Seuraa ja arvio toimenpideohjelman toteutumista vuosittain terveyden edistämisen työryhmän raportoinnin perusteella
- Esittää terveyden edistämistä koskevia muita suunnitelmia/linjauksia alueen päättäjille hyväksyttäväksi toimenpiteitä varten
- Tukee ja ohjeistaa asiantuntemuksellaan terveyden edistämisen työryhmän toimintaa

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

TERVEYDEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄ

Kouvola

Pirkko Kouhia-Turklin, terv.edist.suunnittelija

Kotka

Leena Arola, te-yhdysenkilö (Sanna Koste)

Hamina

Tarja Tammekas, vastaava terveydenhoitaja

Pyhtää

Marja Koukkula, osastonhoitaja, te-yhdysenkilö

Miehikkälä

Taina Seitola, te-yhdysenkilö

Virolahti

Kristiina Roimola, te-yhdysenkilö

Kymenlaakson amk

Mia Saarilaakso, liikunnanohjaaja (Asta Tulkki)

Kymenlaakson shp

Marja-Leena Kauronen, terv.edist.yliopettaja

Järjestöt

Päivi Tiihonen, terv.edist.koordinaattori pj., siht.

Kymijoen

Tarja Mänttari, (Kymenlaakson sydänpiiri ry)

ravintopalvelut

Heli Vaija (Terveys ry)

Kirsi Vanhalakka (Kymenlaakson liikunta ry)

Päivikki Peltonen (Kymenlaakson Syöpäyhdistys ry)

Anu Mikkola, ravitsemusterapeutti

TERVEYDEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄN TEHTÄVÄT

- Tekee ohjausryhmälle alueen terveyden edistämistarpeisiin sekä maakunnallisiin ja kansallisiin ohjelmiin perustuvan esityksen terveyden edistämisen painoalueista, niihin liittyvistä toimenpiteistä ja arviointimenetelmistä
- Laatii terveyden edistämisen toimintasuunnitelman vuosittain toimenpideohjelman pohjalta hyväksyttäväksi ohjausryhmälle ja alueen päättäjille toimenpiteitä varten
- Jalkauttaa terveyden edistämisen suunnitelman maakunnan toimijoille (kuntien te-ryhmät, järjestöt, yritykset, ym. toimijat)
- Osallistuu toimintasuunnitelman käytännön toteutukseen
- Seuraa ja arvioi terveyden edistämisen suunnitelman toteutumista vuosittain ja raportoi siitä ohjausryhmälle

KUNTAKOHTAISET TERVEYDEN EDISTÄMISEN TYÖRYHMÄT/ YKSIKÖT

- Laativat ja päivittävät kuntakohtaiset terveyden edistämisen suunnitelmat huomioiden maakunnallisen terveyden edistämisen suunnitelman
- Jalkauttavat suunnitelman kunnan kaikille toimintasektoreille
- Seuraavat ja arvioivat terveyden edistämistä kunnan eri toimintasektoreilla
- Raportoivat kuntakohtaisesta terveyden edistämisestä alueelliselle terveyden edistämisen työryhmälle

SUOSITELLAAN EDUSTUSTA KAIKILTA HALLINNONALOILTA!

- 2009: maaperän pehmittäminen
  - Valtuustovierailut
  - Maakunnallinen terveyden edistämisen internetsivusto
  - Median valjastaminen yhteistyöhön
  - Lasten terveystaidenäyttely
  - Yritysten haastaminen terveystekoihin
  - Terveystietopisteiden pystyttäminen
  - Ammattihenkilöstön osaamisen vahvistaminen
- 2010: painonhallinta (ylipaino)
- 2011: päihteet (alkoholi ja tupakka)
- 2012: mielenterveys
- Toiminta kohdistuu koko väestöön
- Erityishuomio: lapsiperheet, työttömät ja ammattioppilaitoksissa opiskelevat

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

KAMPANJAN ARVIOINTI

- Kampanjan näkyvyys ja levinneisyys: mm. kävijä-/lukijamäärät, mediaseuranta, mukaan lähteneiden toimijoiden määrä
- Menetelmien ja materiaalien juurtuminen maakuntiin
- Toimijoiden ja väestön kokemukset
- Opinnäytetyöt, interventiotutkimukset
- Vaikuttavuus: sairastavuus- ja terveystilastot (THL, SotkaNET, tilastokeskus, Efficia)

TERVEYDEN EDISTÄMISEN HAASTEET KYMENLAAKSOSSA

- **Väestö vanhenee**
  - 65-vuotta täyttäneiden osuus n. 20 % (koko maa 17 %)
- **Ylipainoisuus/lihavuus**
  - Miehistä 50 % ja naisista 40 % ylipainoisia
- **Alkoholi**
  - Menetetään elinvuosia enemmän kuin muilla alueilla (1 130 vs. 745)
  - Työikäisten naisten ja miesten yleisin kuolinsyy
- **Tupakointi**
  - Miehet 28 % ja naiset 17 %
- **Tapaturmat**
  - Menetetään elinvuosia enemmän kuin muilla alueilla (988 vs. 680)
- **Pitkäaikaissairauksien lisääntyminen**
  - Mm. tyypin 2 diabetes
  - Verenkiertoelinsairauksien vuoksi menetetään elinvuosia enemmän kuin koko maassa keskimäärin (2 313 vs. 2 125)

TERVEYDEN EDISTÄMISEN HAASTEET

- **Väestön oma kokemus terveydestään**
  - Miesten kokemusta omasta terveydestään huonompi kuin maassa keskimäärin (40 % vs. 37 %)
- **Mielenterveysongelmat**
  - Ennen aikaisten eläkkeelle jäämisen yleisimpiä syitä
  - Nuorten yleisin terveysongelma
- **Terveyserot**
- **Terveydenhuollon kustannusten jatkuva nousu**
- **Terveyssektori ei pysty yksin vaikuttamaan terveysongelmiin,** koska niiden syyt ovat useasti terveyssektorin ulottumattomissa

"Kaakon kaksikko otti parhaan startin terveyden edistämiskampanjaan"

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

21.01.2009 Kaakonkulma

- "Koville ottaa", kommentoi Jukka Lappi pilke silmäkulmassa, kun terveydenhoitaja Asta Tulkki viritteli mittanauhaa hänen vyötärölleen. Lapin vyötärön kaventumista seurataan kuukausittain vuoden ajan Kaakonkulma-lehdessä.

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

Mie ja Sie
TERVEYTEEN VIE

